

Solymosi Tamás: „Táncoltam már máskor is Japánban, én ott mindig jól érzem magam.

Solymosi Tamás: „Táncoltam már máskor is Japánban, én ott mindig jól érzem magam. Szeretik az európaiakat. Főleg a hölgyek. Árad belőlük a pozitív energia...”

Solymosi Tamás hét évig volt a Staatsoper vezető táncosa. 2000-ben aztán megvált a társulattól, és nem is szerződött le sehova. S mivel „szabad” lett, rengeteget utazott. A világ legjelesebb balettegyütteseinél vendégeskedett, tavaly nyáron például az American Ballet Theater előadásaiban a New York-i Metropolitan színpadán táncolt, pár héttel ezelőtt pedig Japán nagyvárosaiban lépett közönség elé orosz párjával, Anna Cigankovával, aki a moszkvai Bolsojból szerződött a Magyar Állami Operaház balettegyütteséhez.

Tudvalevő: kétszer ugyanabba a folyóba nem léphet az ember. Mennyit változott a Staatsoper balettegyüttese, amióta Harangozó Gyula áll az élén?

Sokat. Ez már egy egészen más „folyó”. A régi nem is vonzott az elmúlt évek alatt. Nekem elveim vannak, amelyekhez tartom magam. Olyan családból jöttem, ahol megtanítottak a rendre, a szeretetre, az egyenességre, az előző bécsi balettigazgató pedig ezzel nem tudott mit kezdeni. El is távolodtunk egymástól, meghozzá annyira, hogy arra kényszerített, váljak meg a társulattól.

A közönség viszont annak rendje és módja szerint visszakövetelte. Levelek százaival bombázta a Staatsoper főigazgatóját. Ilyesmire ritkán van példa.

Olyan nagy nyomás nehezedett a főigazgatóra, hogy azt kérdezte: „Miért kellett elmennie tőlünk egy olyan táncosnak, akit a közönség ennyire kedvel?” S miután utánanézett a dolognak, és kinyomozta, mi történt, visszahívott, mint drága vendéget. A drágát most szó szerint értem: a vendégtáncosnak ugyanis mindig jóval többet fizetnek, mint az állandó tagnak. Hotel, utazás, fellépti díj – ez így egészen más. Ráadásul nem szívhatják a véredet. Ha tagja vagy a társulatnak, annyit szerepeltetnek, amennyit csak akarnak, nincs limitálva az előadásszám, csak a fizetésed. Ha viszont vendég vagy, meghívunk mondjuk két előadásra, s ha ott, helyben még többet akarnak, az már új papír és újabb aláírás. Az én esetemben pedig ez teljesen bevált. Többet táncoltam a világban,

és több fellépést vállalhattam Budapesten is, ahol az elmúlt években Harangozó Gyula volt a balettegyüttes igazgatója. Jó munkakapcsolat alakult ki köztünk. Annyira jó, hogy amint Bécsbe került, már hívott is, hogy számol velem.

Három szerep egy évadban. Elégtétel? Kárpótlás? Netán a sors által kreált revans?

Mindegy, minek nevezzük: számomra tökéletes helyzet. Visszahívtak, ami nagyon jólesett. Nem is akarok többet. Harangozó Gyula ismerte az itteni helyzetet, hiszen ő maga is táncolt itt egykor. Tudta, kiktől kell megválnia, s azzal, hogy új, fiatal táncosokat szerződtetett, friss lendületet adott az együttesnek. A társulat hetven százaléka lecserélődött. Rengeteg az orosz, de van néhány francia és spanyol táncos is.

Ők biztosan árgus szemmel figyelik, hiszen a vendég mindig mindenből a legjobbat kapja.

Nekem olyan a természetem, hogy könnyen beilleszkedem. Én magam sem szeretem, ha kérkedik valaki, ha játssza az agyát, és „sztárként” viselkedik. Én még külön öltözöt sem kértem. Nem ilyen vagyok. A balett-teremben sem szoktam mások elé állni. Elvégzem a dolgomat, és megyek tovább. Ha kell, segítek. Nekem az a fontos, hogy százszázalékosan teljesítsek.

Csajkovszkij vagy Anyegin szerepében széles érzelmi skálán mozoghat, de például Franzként a Coppéliában nem unja magát?

Az ilyen igazi klasszikus darab mindig érték marad. Ma már ott sem elég csak nagyokat ugrani és jókat forogni. Az csak tornamutatvány lenne. A balett jóval több ennél. Itt játszani is kell, elragadni a közönséget, méghozzá nemes eszközökkel, nem pedig olcsó poénokkal. Én minden mozdulatért ugyanúgy megcsenvedek, mint azok a fiatal kollégáim, akik most indultak el a pályán. Nem szégyellem, ha nem megy valami, addig csiszolom, amíg tökéletesnek nem gondolom. Úgy látom, ezt is becsülik bennem. Vannak táncosok, akik csak azért nem csinálnak meg valamit, mert nem akarják, hogy kiderüljön: egyből nem tudják. Gyakorolni, századszor is belekezdeni azonban nincs kedvük. Egyébként pedig nem vagyunk robotok. Ami az egyik nap jól megy, az a másikon kevésbé, a harmadikon meg lehet, hogy csapnivalóan. Az odaadást, a szakmai alázatot gyorsan észreveszik rajtad. És tisztelni érte. Jönnek, néznek, drukkolnak a kollégák. A próbán is.

Sok évvel ezelőtt Rudolf Nurejevvel táncolt Ausztráliában. Nizsinszkij óta nem hordott a hátán nagyobb táncost a Föld. Mi az, amit csak tőle tanulhatott meg, senki mástól?

Tokióban, az utolsó előadáson nagyon bevertem a lábamat. Fájt. Mindenki mondta, hogy ez három-négy hét betegállomány, ne is kísérletezzek. Totál kivoltam. Átrepülöm a Földet, aztán jövök vissza Bécsbe, két hét múlva premierem van, és vacakol a lábam? És ezekben a helyzetekben mindig eszembe jut Nurejev. Ő már nagyon beteg volt, amikor Ausztráliában táncoltunk, de egyetlen pillanatra sem adta fel. A nézésén, a mozdulatain már látni lehetett, hogy mennyire szenved, de amikor gyakorolt, mintha kicserélték volna. Egészen más ember volt. Alig bírt felállni a székről, úgy tolták be a terembe, de a tükör előtt ugyanúgy gyűrte magát, mint régen. Harmincöt előadásból nem hagyott ki egyetlenegy sem. Én akkor húszéves lehettem, és ezt láttam. Egy igazi sztárt, akit nem érdekelték a külsőségek, a pompa és a ragyogás, neki az előadás volt a fontos, az, amit a színpadon nyújthatott. Ez egy életre belémivódott. Nem adta fel, csak amikor már ki sem tudott szállni az ágyból. Az elszántsága, az odaadása, a teherbírása példamutató számomra. Ő nemcsak fizikailag – lelkiileg is készült az előadásra.

Most is egy nemzetközi csapat tagja volt, amikor Japánban gálázott?

Amerikai, francia és orosz táncosok társaságában léptem fel Tokióban, Osakában, Nagoyában, Fukokában és már nem is tudom, hol. Amikor megérkeztünk, tizenkét fok volt, télnék a nyomát sem láttuk. Nagykabát le, kiskabát fel! Aztán mentünk olyan helyekre is, ahol háromméteres hófalak tornyosultak. Táncoltam már máskor is Japánban, én ott mindig jól érzem magam. Szeretik az európaiakat. Főleg a hölgyek. Ott mindenkiből árad a pozitív energia. Ezzel együtt pontosak és kemények, náluk minden úgy van, ahogy a papíron szerepel, de sokkal közvetlenebbek és illedelmesebbek, mint a németek. Fekete hattyút és Moszkvai keringőt táncoltunk Annával. Az előbbi Olaszországban, Riggio Calabriában is eltáncoltuk nemrég. Vissza is hívtak, mert annyira megszerettek bennünket. A tét egy gálán is nagy. Ott is hibátlanul kell pörögnöd. A lécet mindig magasabbra kell raknod, és azok is ugyanezt teszik, akik előtted vagy utánad táncolnak.

Csajkovszkij szerepében, Ivan Cavallari koreográfiájában mit élvez a legjobban?

Jó a darab, érdekesen tálalja Csajkovszkij életét. Meg is mozgatta rendesen az osztrákok fantáziáját. Bécs konzervatív város, éppen ezért sokan a földbe döngölték az előadást, a másik tábor viszont az egekig dicsérte. A középkorú zeneszerző tekint benne vissza egykori önmagára, őszintén szól beteljesült és plátói szerelméről, a cári család iránti érzelmeiről, a halálfélelméről. Apu azt mondta: annak ellenére, hogy ő a klasszikus balett híve, őt abszolút lekötötte. Az első felvonásban alig hagyom el a színpadot, a másodikban a közepénél meghalok. Az élet nagyot változott, a szerelmek már nem a kávéházakban, hanem az interneten születnek, Csajkovszkij zenéje viszont örök – ez jön le a darabból. Én magam is nagyon szeretem az ő muzsikáját. Nekem etalon.

Gyerekkoromban, ha meghallottam a zenéjét, felugrottam az asztaltól, és táncra perdültem. Ma, ha ülök a volán mögött, és Csajkovszkijt sugároz a rádió, olyan erővel törnek fel bennem az érzelmek, a mozdulatok, hogy pillanatok alatt megjelenik rajtam az első izzadságcsepp. De Prokofjev és Hacsaturján zenéjével is így vagyok. Az is azonnal visszahozza a régmúlt képeket, szituációkat, valamelyik színház illatát. Ha Anyegint táncolom, az meg mély sebeket vág bennem. Valósággal feldúlja a lelkemet. Az egy örökzöld történet. Hozzám amúgy is közel állnak az oroszok. Hatalmas lelkük van. Sok dologban máshogy gondolkoznak, mint mi, lehet, hogy nem is értjük egymást, viszont nagyon tudnak szeretni.

Nem véletlen hát, hogy Anna a párja.

Akárhol járok is a világban, oroszokkal táncolni nekem mindig egyfajta plusz élmény. Érzem a lelki hullámaikat. Pillanatok alatt egymásra hangolódunk. Annához már évek kötnek. Sokat ért magyarul. Már nem is beszélhetek csúnyán előtte, mert rám szól, hogy fegyelmezzem magam. Hihetetlenül jó nyelvérzéke van. Angolul jól megértjük egymást, én mégis mindig az orosz erőltetem, hogy többet tudjak, ő pedig küzd a magyarral. Ha makogok, kijavít. Érti, mit akarok mondani. Általánosban én sem szerettem az orosz nyelvet. Aztán ahogy egyre többet tudtam az országról, az emberek is egyre jobban érdekeltek, s mivel gyakran hívtak táncolni, a nyelvet is kezdtem elsajátítani. Nyáron Altájban jártam. Nagyon szeretem a természetet. Mivel Anna novoszibirszki, csak évad végén, nyáron tud hazamenni. Én meg utánarepültem. Körülnéztem Szibéria kellős közepén, ahol még érintetlen a táj. Pár óra kocsival Novoszibirszktől, és már bent is vagy a szibériai sűrűben. Ott olyan távolságok vannak, hogy a magamfajta ember azt mondja: „Jézusom, ez itt már életveszélyes!” Óriási túrára vállalkoztunk. Anna nevelőapukája díszkovács és restaurátor, múzeumoknak dolgozik, mindemellett azonban túravezető is.

Ő vitt el bennünket Altájba. Tíz óra busszal, aztán gyalog, festői hegyek között, kajával megpakolt hátizsákot cipelve. Aludtam én már szabad ég alatt, meg sátorban is nemegyszer, de ez most más volt. Figyelmeztettek, hogy ne pakoljam meg a hátizsákot, mert nehéz lesz, én viszont úgy gondoltam: az a biztos, ami tuti. Nehogy már éhezzünk! Víz nem kellett vinni, arrafelé olyan tiszták a patakok, hogy nyugodtan ihatsz belőlük. Vagy szedsz egy kis erdei gyümölcsöt, mindenféle finom bogyót, ami tele van vitaminnal – városban ilyet nem vehetsz! A mocsaras vidéken helybéli őslakosok vittek át bennünket, lóháton. Sziklákat másztunk, folyókon keltünk át, igazi nagy, boldogságos kaland volt ez számomra. Hálózsákban aludtunk, a földön. Amikor felébredtünk, minden fehér volt a dértől. Augusztusban! Tüzet raktunk, kását melegítettünk, teát ittunk, megszáritkoztunk, pakoltunk és mentünk tovább. Olyan helyekre keveredtünk el, ahol a civilizációnak a nyomát sem láttuk, az ott élő embereknek viszont szívük-lelkük van, az utolsó falat kenyerüket is képesek megfelezni veled. Öt nap alatt 120 kilométert tettünk meg gyalog. Az első 40 kilométer után annyira elfáradtam, hogy hidegrázós görcsöt kaptam. Este nyolckor eldőltem, mint a bot, de reggel hétkor már mentünk is tovább.

Anna a Bolsoj balerinája volt, Nurejevet tananyagként kapta, erre találkozik egy magyar táncossal, aki beleszeret, és tőle tudja meg, milyen volt a tánc Istene magánemberként, távol a színpadtól.

Nekem sok mindent megadott az ég. Jeles mestereket, színpadi partnereket, nagy oroszokat. Nem is tudom elégszer megköszönni, hogy Nurejevvel turnézhattam, Sztrucskovával próbálhattam. Mindkettőjüktől életre szóló csomagot kaptam. Anna tudja, hogy sok együttesben táncoltam, és rengeteg orosz balerinával, próbavezetővel kerültem kapcsolatba. Nekem komoly orosz múltam van, és az ő szemében ez nem kis dolog, hiszen Anna élete is a balettről szól. Azok, akikkel én dolgoztam, számára valóban a tananyag részei voltak. Vagy filmekből, újságokból ismeri őket.

Szeptembertől a Magyar Táncművészeti Főiskola megbízott főigazgató-helyettese. Van azonban egy újabb meghívása New Yorkba, az ABT társulatához.

Valóban nyitva előttem a Metropolitan kapuja, a főiskolának azonban tettem pár ígéretet, s nem biztos, hogy májusban itt hagyhatom a növendékeket. Május elsejétől július végéig kellene New Yorkban lennem, de már most úgy érzem: szűkül az idő, amelyet kint tudnék tölteni. Ha két héttel is megelégednének, szívesen megyek. Majd kiderül. Mindig kettőn áll a vásár. Ha kitartanak a két hónapos meghívás mellett, akkor le kell mondanom róla, vagy áttesszük jövőre. Amikor tavaly elbúcsúztunk, azt mondták: akit ők egyszer befogadtak, az a család tagja marad.

Sok családnak lett a tagja. Mindenütt visszavárják, ahol már táncolt egyszer.

Igen, nagy a rokonság. A tokiói gálán is találkoztam három ABT-s táncossal, és ők is azzal váltak el tőlem, hogy „Várunk, siess vissza hozzánk!”

Fele királysága most mégis Bécsben van.

Bécsbe könnyű visszajárni. Közel van Budapesthez. Én mindig csak azért rimáncodom, hogy az egészségem meglegyen. A többit megoldom, csak bízzák rám.

SZABÓ G. LÁSZLÓ